

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 28.

11. јула (28. јуна) 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Издаје сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Издаје и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Наш једногодишњи лебац. II.

Растумачили смо у прошлом броју нашега листа владину наредбу о овогодишњој жетви, о природу летине, коју је Влада узаптила. Тамо смо говорили уопће а сада ћемо да изложимо и појединости које ваља сваки газда да знаде — да би се знао по њима управљати и себе од штете и казне сачувати. Молимо своје читаоце да овај број листа нашега, кад га прочитају, сачувају: да га могу и чешће прочитавати а још и ради казаљке разних цена, које излажемо у овом броју. То су највише, максималне цене, које ваља имати при руци ради купа и продаје.

*

При концу чланка у прошлome броју рекосмо да храну од овогодишње жетве смеју куповати и про-

давати само следећима: 1. Појединим потрошачима; 1. властима које се старају за јавну исхрану и за покриће опће потребе, 3. земљорадничким задругама ради набавке потребнога семена; и 4. Влади и онима које је Влада ради куповања овластила.

Права појединога потрошача.

Наредба вели: да сваки потрошач (не произвођач) има права да на земљишту оне муниципије где стално станује или где имаде своје газдинство купи до 15. септембра толико хране, колико му треба до 15. августа идуће године за његову кућну или економску потребу. Ну вредност кућне и економске потребе потрошачеве није истоветна са оном, коју је установила владина наредба и о којој смо говорили у прошлом броју листа.

Потрошач је само онда властан да рачуна по глави 18 кила хране месечно ако се бави са земљорадњом или другом којом граном прапроизводње; иначе други потрошач прима само 10 кила хране за сваку главу месечно у кућевној потреби. Ваља нам овде нарочито нагласити, да се одредба ових 10 кила односи само на оне потрошаче и купце, који купују храну за своју рођену кућевну потребу сами, на земљишту своје муниципије. Министар унутарњих послова одредиће колико њих могу рачунати по глави месечно они, за које купују хране муниципије, заводи итд.

Наредба одмерава друкчије економске потребе потрошача а друкчије произвођача. Непроизвођач (потрошач) може да узме у рачун у име економске потребе само натуралне пристојбе својих намештеника и храну оне стоке, која му служи за одржавање његовога посла. Не узима се за економску потребу она количина хране, коју произвођач купује за прераду или за прехрану стоке. Влада ће одредити нарочитом наредбом колико се од плодова овогодишње жетве сме и може узети за обртничку прераду а колико за гојидбу оне стоке која није у свези са земљорадњом.

Према овоме, што рекосмо, они потрошачи који станују у таквим муниципијама где производе храну, могу своје потребе у установљеном оквиру набавити куповањем сами без икаквога сутецаја власти. Да би се спречило да потрошачи своју залиху незаконито не нагомилају, из-

риче наредба: потрошач који меру свога куповнога права прекорачи, казни са са затвором до 2 месеца и са глобом до 600 круна а залиху му узапћује власт. Ова прекорачења може свако да пријави; пријављивачу припада петина узапћене хране, а преостатак се, по одбитку трошкова, предаје помоћноме фонду за потпору инвалида.

Олакшава куповање потрошачево и продавање произвођачево оно наређење у владиној наредби, по којем министар пољопривреде може тамо, где је то било и до сада уобичајено, уз одређене услове, дозволити, да произвођачи своје сопствене производе с колима довозе не само на земљиште своје муниципије, него да их тамо продају било на отвореној пијаци или иначе оним особама, који су на куповање тих производа овлашћени. Ове плодове могу да купују не само потрошачи него и власти, јавни заводи итд. као и овлашћеници владини.

Што се тиче права потрошача поменути нам је још и то: да куповати може само потрошач лично или по његовом овлашћењу члан његове породице. Према томе немају места трговци између произвођача и потрошача. Потрошачу није потребно да је исказницом власти овлашћен за куповање, али влада може овластити поглаварство да одреди куповање са исказницом. У понеким варошима може потрошачево право куповања ограничити или сасвим одузети — ако је министар трговине овластио војничку власт да се она брине за

Кад су мужеви и момци у рат.

подмирење потребе потрошача који у тој вароши станују.

Ако се промену кућевне или економске прилике потрошачеве, те хоће купљене производе да прода може и то учинити али само са дозволом местнога поглаварства — али то мора онда продати ономе органу, који је овлашћен да осигура опћу потребу или ономе кога је Влада овластила на куповање. Тиме је омогућено да произвођач може продати своју храну када разреши своје кућанство.

(Продужићемо.)

Нове цене храни.

Влада је, са обзиром на нову храну, опет одредила највише цене храни. Жито, раж, наполицу, зоб и јечам није слободно ни куповати ни продавати скупље но што је власт утврдила највише цене им. Ко се овога не држи, биће строго кажњен. Пошто је та највиша цена одређена по разним пределима и жупанијама, то је приказујемо нарочитом таблицом. По овој таблици лако се разазнати. Најбоље је ако газде потраже цене храни по жупанијама. Ове нове цене ступају на снагу 10. јула о. г. по нов. кал. — а као што се види из таблице, различите су и по жединим пределима. Али се цене пшеници, наполицу и ражи мењају и повремено и то све су јефтинеје. Табличне цене мењају се још и по тежини и по чистоти хране. Како се те цене мењају, казаћемо и посебице, али упућујемо своје читаоце на таблицу која се налази на страни

438-ој: нека потраже прво за њихове крајеве одређене цене, па тек онда могу по нашем тумачењу лако израчунати и преинаке.

Напомињемо својим читаоцима и то: да за залихе оних храна, које су узашћене пре ове нове наредбе, важе и за даље оне највише цене, које су до сада биле одређене. Цене брашну, одређене као највише, остају и даље оне исте; не мењају се.

Највиша цена пшеници.

Пшеници је највиша цена од 10. јула до 21. јула; мања је од 22. јула до 31. јула; још је мања од 1. авг. до 10. августа и од те је мања цена од 11. августа до 21. августа; на најнижу цену спушта се цена пшеници до 22. августа, од којег дана остаје цена пшеници за сада стална.

Цена пшеници мења се по тежини и по чистоћи. Одређене цене пшеничне тичу се такове пшенице, која је по хектолитру 75 килограма тешка а садржи у 100 килограма највише 2 килограма примесе.

Ако је пшеница од тежих, наиме ако по хектолитру тежи више но 75 килограма, онда јој је и службена, званична цена виша и то ако пшеница тежи по хектолитру 76 кила, онда јој је цена виша са 70 филира од званичне цене само 75 кила тешке пшенице; ако тежи 77 кила, онда јој виша са 40 филира; ако тежи 78 кила виша је са 55 филира; ако тежи 79 кила, виша јој је цена са 70 филира и ако тежи 20 кила, онда и цена повисује са 85 филира.

Напротив ако је пшеница лакша и то ако је лакша од 75 кила по хектолитру, то јој је мања и званична цена. И то ако тежи по хекту само 74 кила, јефтинија је са 20 филира; ако тежи 74 киле по 40 филира; ако тежи 72 киле онда по 60 филира; ако тежи 71 килу, јефтинија је са 90 филира; ако пак тежи само 70 кила или је још лакша, онда јој је цена са 1 круном и 20 филира јефтинија од званичне цене.

Ну осим овога ваља узети у рачун и то, колико је туђе примесе у пшеници? Утврђене званичне цене важе само онда, ако пшеница не садржи више од 2 постотка туђе примесе у 100 килограма; ако је пак садржи више, онда јој пада цена са толико пута са 30 филира у колико је више постотака туђе примесе. Ако је 3 постотка, ако је дакле у 100 килограма пшенице 3 килограма туђе примесе, онда пада цена са 30 филира; ако је 4 постотка, онда пада са двапут 30, то јест са 60 филира а при 5 постотака биће се 90 филира јефтинија и све тако даље.

Највиша цена ражи.

Цена ражи мења се 21. јула, на онда 31. јула а напоскон 1. августа и то тако, да јој цена пада те бива све то мања.

Осим тога мења се цена ражи по пределима само по тежини јој. Наиме ако је раж по хектолитру 70 килограма тежа или лакша, онда јој се цена са толико пута 30 филира диже или пада са колико је кила хекто-

литар ражи тежа или лакша. Ну цена може бити само са 90 филира скупља или јефтинија. Дакле раж тешка по 1 хектолитру 71 кила скупља је са 30 филира; 72 киле тешка са 60 филира; 67 кила тешка са 90 филира од оне цене коју је власт успоставила.

Цена наполице.

Цену наполице од пшенице и ражи ваља тако израчунати што ћемо цену пшенице и ражи у наполици сваку посебице израчунати па онда сабрати. Тај збир је онда цена наполици.

Шта се може посебно рачунати?

Продавач може посебно рачунати цену вреће. Министар трговине одредиће посебном наредбом цену по коју се може врећа рачунати.

Званичне цене рачунају се по месту где се храна прими а плаћају се готовим новцем. Ако је пак реч о превозу са жељезницом или бродом, онда продавац плаћа трошак довоза до места товарења. Дакле тај се трошак не може посебно рачунати.

При прекупу, то јест онда, када је неко исплатио храну продавцу у напред — може купац рачунати камату на тај у напред исплаћени новац све до дана предаје хране, али та камата сме бити само са два постотка виша но што је законити каматњак.

ТАБЛИЦА ЦЕНА

које се могу искати за пшеницу, раж, јечам и зоб по метерценти.

Ознаке предела	Пшеница					Раж			Јечам		Зоб								
	од 10—21 јула	од 22—31 јула	од 1—10 августа	од 11—21 августа	после 21-ог августа	од 10—21 јула	од 22—31 јула	после 1-ог августа	почев 10-ог јула	почев 10-ог јула									
	К	Ф	К	Ф	К	К	Ф	К	Ф	К	Ф	К	Ф						
а) С десне стране Дунава:																			
Жупаније: Барања, Фејер, Бер, Комаром, Номон, Шомођ, Шопрон, Тола, Ваш, Веспрем и Зала; вароши: Бер, Комаром, Шопрон, Печ и Секеш-Фехервар																			
40	50	39	50	38	50	37	50	36	50	32	—	31	—	30	—	29	—	28	—
б) С леве стране Дунава:																			
Жупаније: Барш, Естергом, Хонт, Ноград, Њитра, Пожов и варош: Пожов																			
40	50	39	50	38	50	37	50	36	50	32	—	31	—	30	—	30	—	28	—
Жупаније: Арва, Лишо, Туроц, Тренчен и Зољом; вароши: Шелмецбана и Белабава																			
41	—	40	—	39	—	38	—	37	—	32	50	31	50	30	50	30	—	28	—
в) Између Дунава и Тисе:																			
Жупаније: Бач-Бодрог, Човград, Јас-Нађкун-Солнок; вароши: Баја, Ходмезе-Вашархељ, Сабадка, Сегед, Ујвидек (Нови Сад) и Зомбор																			
40	—	39	—	38	—	37	—	36	—	31	50	30	50	29	50	27	50	28	—
Жупаније: Хевеш и Пешт-Пилиш-Шолт-Кискув и варош: Кечкемет																			
40	50	39	50	38	50	37	50	36	50	31	—	30	—	29	—	28	—	28	—
г) Десна обала Тисе:																			
Жупаније: Абауј-Торна, Берг, Боршод, Гемер-Кишхонт, Унг и Землеув; вароши: Каша и Мишкоц																			
40	50	39	50	38	50	37	50	36	50	31	50	30	50	29	50	29	50	28	—
Жупаније: Шарош и Сепеш																			
41	—	40	—	39	—	38	—	37	—	32	50	31	50	30	50	30	—	28	—
д) Лева обала Тисе:																			
Жупаније: Бекеш, Хајду и Табољ и варош: Дебрецен																			
40	—	39	—	38	—	37	—	36	—	31	—	30	—	29	—	28	—	28	—
Жупаније: Бихар, Марамарош, Сатмар, Силађ и Угоча; вароши: Нађ-Варад и Сатмар-Немети																			
40	50	39	50	38	—	37	—	36	—	31	50	30	50	29	50	29	—	28	—
е) Угао Тиско-Марошни:																			
Жупаније: Арад, Чанад, Темеш и Торонтал; вароши: Арад, Темешвар, Вршац и Панчево																			
40	—	39	—	38	—	37	—	36	—	32	—	31	—	30	—	27	50	28	—
Жупанија: Крашо-Серев																			
40	50	39	50	38	50	37	50	36	50	32	—	31	—	30	—	27	50	28	—
ж) Иза Кираљхагова:																			
Жупаније: Ашо-Фехер, Бестерце-Насод, Чик, Брашо, Фогараш, Харомсек, Киш-Кикиде, Колож, Марош-Торда, Нађ-Кикиде, Себен, Солнок-Добока, Торда-Арањош и Удвархељ; вароши: Коложвар и Марошвашархељ																			
41	—	40	—	39	—	38	—	37	—	32	—	31	—	30	—	28	—	28	—

www.nb.rs

НА
ВО
Д
НА
Б
И
Г
РА
ДС
КО
Г
С
Е
ЛА
Б
И
Г
РА
ДС
КА
Б
И
О
Т
Е
КА

Са севернога ратишта: Наши пучки устани у руско-пољском селу.

Повртарске биљке.

(Спршетаг.)

Кељ. То је поврће, које се радо купује те имаде увек и добру цену. И та биљка као и остале врсте купуса захтева земљу, која се налази у врло доброме стању и која је дубоко урађена, осим тога воли кељ топло, сунчасто и заштићено место, а потребује много воде.

Обично га тринут сејемо. Августа-септембра у топлу леју на заштићеном месту. Ретко га ваља посејати. Из те сетве снажнију расаду пресадимо октобра месеца на 6 центиметера даљине у хладовиту леју. Ту расаду ваља сачувати од зимског мраза. Друге половине марта ту расаду пресадимо у добро спремљене леје на 45 центиметери даљине у редовима и између редова. Биљке окопавајмо пажљиво и о мутноме облачноме времену ђубримо земљу по могућству сваких 14 дана водњикавим ђубретом а земљиште покримо два центиметера дебело кретним или ситним ђубретом.

Другинут посејмо семе јануара или фебруара. У топлу леју, крајем априла или половином расадимо расаду.

Трећинут априла месеца сејмо на пољу а јуна расађујмо. Из те сетве можемо септембра-октобра главице сећи. Препоручујемо ове врсте :

Маутнеров рани бели и ерфуртеки рани кељ.

Салата. Први пут јануара посејмо ју у топлу леју. Кад расада добија четврти лист, пресадимо ју у другу леју 25 центиметара раздалеко. Ту добија главице. У употребљену леју посејмо краставац, паприку, патлиџан, дињу и лубеницу. Другинут сејмо у фебруару а пресађујмо у априлу. Трећинут посејмо на пољу. Ту расаду пресадимо априла месеца. Осим тога можемо сејати априла, маја, јуна, јула и августа месеца.

И салата захтева добру земљу и савестан посао.

Патлиџан. Један од најважнијих повртарских биљака је патлиџан. И он воли масну добру земљу, која је добро урађена и пепелом или кали-суперфосфатом пођубрена. Марта месеца посејмо га у топлу леју. Маја га расадимо. Но можемо га већ и крајем априла расадити на 50—60 центиметара. Чим га расадимо, одма ударимо поред биљака тачке, и на те причврстимо биљке. Само главно стабло патлиџана пустимо да се развије, споредна стабла исецимо, више од 2—3 стабла никако не остављајмо. У августу месецу отсецимо крајеве стабла. Сва позиција стабла, чим се појаве, одма их уклонимо. Расаду патлиџана посадимо на 80 центиметара даљине у редовима а 100 центиметара даљине између редова. Поливати није нужно.

Краставац. Бундева, краставац, диња и лубеница припадају једној породици а и захтевају исту земљу.

Краставац сејмо у редовима. По-

Са севернога ратишта: Артиљеријска извидница и телефонска станица.

вудимо осам центиметара широку и дванаест центиметара дубоку бразду у средини 120 центиметара дуге леје. Ту бразду напунимо зрелим ђубретом од крава или ситном компост-земљом. Семе посејмо крајем априла на 8—10 центиметара даљине а расад кад добије трећи, четврти, пети лист над другим листом одсецимо. Тиме постизавамо, да биљке брже рода доносе. Јула можемо по други-пут сејати а мали краставац за сирће и доцније можемо још посејати. Краставац имаде два цвета: мушки и женски цвет. Да би се женски цветови сигурно оплодили, препоручујемо са кљчицом прањак са мушкога цвета на женски пренети. Земљу ваља добро урадити, измењати и окопати, ако је могуће и поливати.

Бундева. Захтева добру, пођубрену, јаку земљу. Априла посејмо у кућице по 4—5 семена у једну кућицу. Израслу расаду ваља прочистити и само 2—3 расаде у једној кућици оставити. Исту негу захтева као и краставац, али будући да још више хранљивих материја захтева; обично бундеву ђубримо у облачноме времену воденастим ђубретом.

Леје, посејане бундевом и краставцем, ваља искористити на тај начин, да их засадимо салатом, келерабом а и ротквом, јер су биљке бундеве врло раздалеко.

Целер. Корен му употребљавамо. Посејмо га половином фебруара у млаку леју. Пре сетве ваља семе дандва поквасити. Расаду пресадимо почетком априла на 30 центиметара даљине.

Често ваља окопати, плевити и много полевати.

Све те досад споменуће биљке треба посадити у ново пођубрену земљу, коју, као што споменусмо, ваља добро урадити а ако је поље могуће са воденим каналима снабдети.

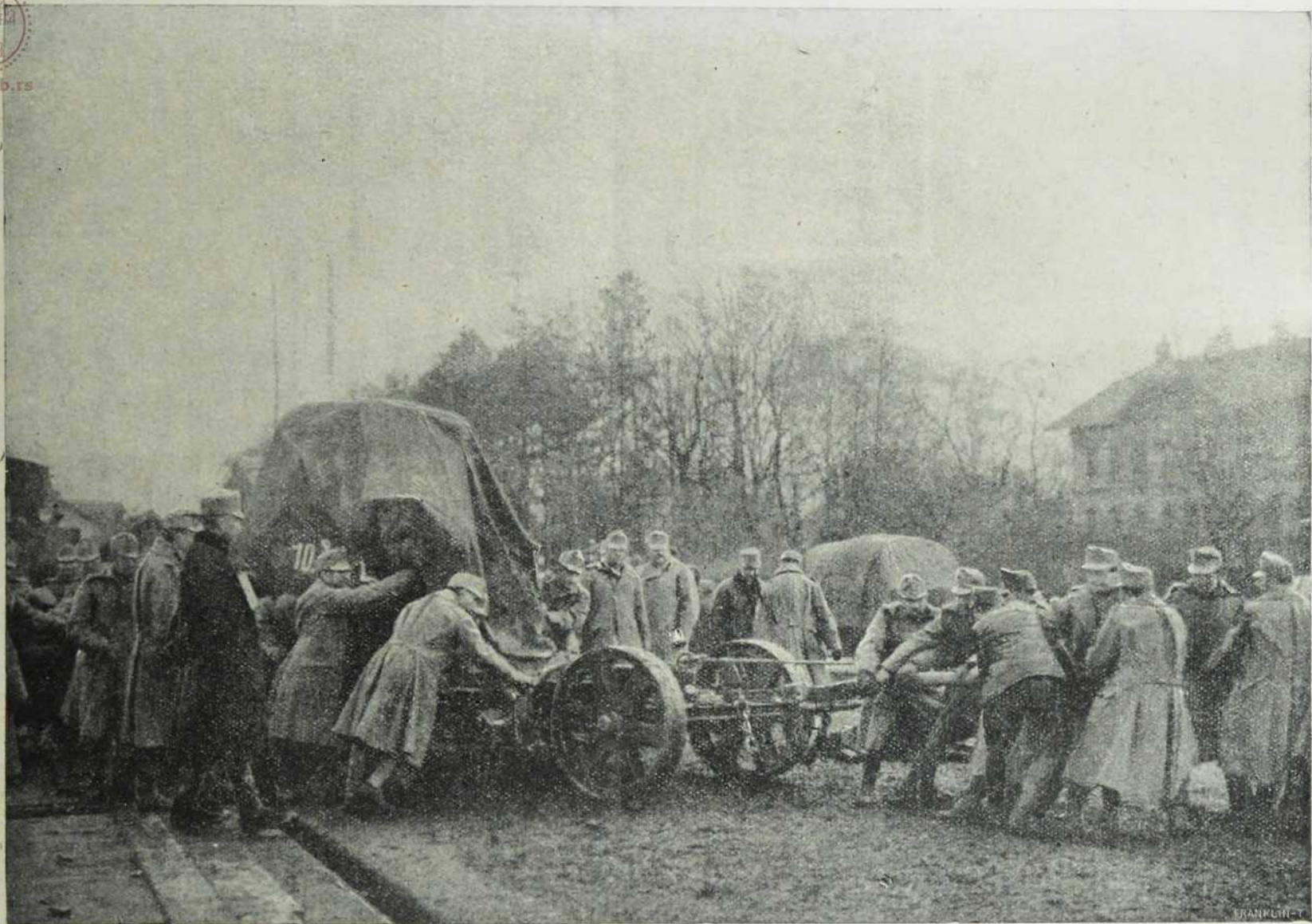
Спанаћ. Почевши од марта можемо га сваког месеца сејати. Редови нека су 40 центиметара раздалеко један од другог. Ако је земља добра, онда не потребује много неге.

Модри патлиџан. На истоку и југу врло је познато и уважено поврће модри патлиџан. Боја му је плавичасто црна, облика јајастог или крушкастог а имаде га и округлог. На југу га производе у врло великим количинама као код нас обични патлиџан. Обично га једу месом испуњен или испитњен у кајганама зготовљен. Код нас се не производи, но у последњим годинама су га бугарске бостанџије донеле као новост на пијаци и сада се лагано раширује. Производња му је проста. Као обичан патлиџан посејмо га почетком марта или фебруара. Кад расада добро ојача а ми ју пресадимо у добро урађену и пођубрену леју на 40—60 центиметара даљине. Вишепута ваља окопати, плевити и земљиште измрвити. За време растења можемо сваких 14 дана једанпут поливати водњикавим ђубретом. Много воде захтева. Плод је тежак од $\frac{1}{4}$ до 1 килограма. Биљка је висока, са модрим лишћем, прави украс баште.

www.nb.rs

Н
А
Р
О
Д
Н
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Са севернога ратишта: Скидање топа са ваљом од 30·5 цм. са жељезничког воза.

FRANKLIN-T

Куда да се обраћамо са молбама и жалбама у војничко-службовним пословима?

Врло многи се у ово ратно време обраћају у пословима који су у свези с ратом са својим молбама и жалбама управо Домобранском Министарству. Они то чине извесно тога ради, што мисле, да ће им се оно што моле и оно на што се жале и брже и боље испунити.

Обавешћујемо своје читаоце да не раде добро и да тиме не само да не ускоравају него баш успорују решење њихових поднесака; јер Министарство Домобранства шиље њему непосредно поднесене поднеске увек надлежним управним властима (Надсолгабировату, Градоначелнику, Опћинском Поглаварству) да прво ове местне власти испитају ствар свестрано.

Опомињемо дакле свакога који има потребу да нешто моли или да се на нешто жали, што је у свези с ратним приликама — нека се не обраћа непосредно Министарству Домобранства, него прво оним нижим првостепеним властима, којима је у праву да у првом реду доносе решење у овим пословима.

Ево ћемо тачно навести оне ствари, стојеће у свези с ратом, које спадају у круг рада извесним властима:

1. Ради исплате накнада због војничких услуга или исплате одштета; ради повишице већ исплаћених накнада; ради тражбина издржавања — ваља се обратити Опћинском Поглаварству;

2. Ради опроста од војене службе;

због жалбе на неоправдано приморавање или ради преоптерећења; ради жалења на незаконити и неправилан поступак органа који суделују при војеним услужностима; у опће у пословима ради тих војених услужности — ваља се обратити управо Среском Надсолгабирову (Градоначелнику).

Ако би унаточ и овој нашој напомени неко се обратио ипак непосредно на Министарство Домобранства, може му решење његовога поднеска потрајати двапут тако дуго, но што би потрајало ако послуша ову нашу напомену.

КРОНИКА.

Огледало светскога рата.

Наша јуначка војска не само да је пробила редове руске војске, него је својим победама унела растројство у унутарње послове руске државе.

Руски цар, који је до сада неограничено располагао са својом државом, не сме више да продужи своју самовласну владавину. Обраћа се народу, сазвао је скупштину, Думу, и саизволео је, да посланици, рату противни, односно да Дума расмотри радове Врховнога Заповедништва руске војске. То је у Русији нечувена ствар.

Но у Русији се и мимо овога догодило ових дана још нешто необичније. Полиција ве само да није угушила побуну, него се исказало да је само војништво и полиција бунила народ. Велики кнез Николај, који је рата хтео, морао је да напусти

врховно заповедништво војске. Са њима заједно одступили су и они министри, који су рат отпочели.

Нама су ове појаве повољне. Политичари који су се повукли у Русији испред народне огорчености, не ће више моћи одушевити разбијену руску војску да ратује и даље. Уза све то је народ врло незадовољан и са овогодишњом слабом жетвом — а још к томе: не даду Французи Русима више новаца. Весели Париз је умукнуо, тужан је и жалостан — сва Француска жуди за миром.

Но и Талијанци нису постигнули оно чему су се надали. Врло су забринуте и Русија и Француска и Енглеска што Талијанска, где год навали на нас, враћа се љуто сузбијена са великим губитцима.

Црногорци су заузели Скадар, а Србијанци Драч — из чега могу да настану велики заплети с Италијом.

Ми се мирном душом можемо надати повољном исходу рата. Где год вредни жетеоци жању по плодним њивама, прати их благослов Божји, те нас то снажи и уздиже.

ШТА ЈЕ НОВО.

Одликовање наследника престола. Његово Величанство краљ подарио је Његовом Височанству наследнику престола Карлу Францу Јосифу велекрст ордена Св. Стевана.

Сиротице покојнога наследника престола. На Видовдан 15. (28.) јуна о. г. навршила се прва облетница од како је зликовачка рука убила у Сарајеву наследника престола Франца Фердинанда и прејасну супругу му. Сиротице њихове пошле су тога дана на гроб својих родитеља у Артштетен, и биле су тамо на задушницама.

Радост са заузећа Лавова. Поводом радосне влети да је наша и савезничка војска освојила Лавов — главну варош Галиције — окитила се сва Будапешта свечаним заставама; осветлила је све јавне и многе посебне домове а из клуба престоничких туриста пошла је кроз престоницу сјајна бакљада праћена војеном музиком. Бакљеноци су прешли у Будим, где су у краљевом дворцу, пред надвојводом Францом Салватром и пројасном супругом му Маријом Валеријом, најмлађом крељевом ћерком, изразили сјајним начином своју оданост према краљевом дому. — И у Бечу су биле тим истим новодом сјајне изјаве радости, по црквама су чињене свечана благодарења и свет је бурно поздравио и свога старог цара у Шенбруну, а цар се тронут лепо захвалио на одушевљењу и пожртвовности својих драгих Бечана.

Скупљи лекови. Министар унутрашњих послова, преузвишени г. Јован Шандор, одредио је привремени ценовник апотекарске робе и лекова. Поскупио је бензин, камфор, сапуни и масти. Кад мине рат, ценовник ће се преиначити.

Добročинство. Ових дана умрло је Стеван Семзе, сомборски поседник и оставио је вароши Сомбору 548 јутара земље и своје земљиште у вароши с тим, да варош подигне болницу и ђачки дом. Мађарској Научној Академији оставио је један и по милијон круна с тим завештајем, да са 120 хиљада круна награди онога учењака, који уреди човечанство са којим опће кореним проналаском.

Непогода. У целој арадској жупанији беснео је ових дана тако ужасни олуј, каквога не памте ни најстарији људи. Лед је потукао све воћњаке и винограде. У опћини Харомалмаш склонило се четворо деце Јована Цимбрена од олује под једно високо дрво. Муња је опалила то високо дрво и убила све четворо деце.

Што овде а што и магарца. У Сенти су непознати зликовци провалили на салашу Ференца Борошђевија у овчији тор; отерали су 43 комада оваца и с њима и црнога магарца! Не ће ли мацка купити какав касацин за — саламу?!

Руси у Секешфехервару. Ових дана доведено је неколико стотина руских заробљеника са севернога ратишта у Секешфехервар = Стони Београд и смештено је у тамошње болнице. Руси се хвале како се лепо и човечно поступа с њима и причају како је у руској војсци велико незадовољство; војници су невољни и предају се јатомице — јер је ратовање свима већ дозлогрдило.

Из ослобођеног Лавова.

«Neue Freie Presse» доноси подужни допис Ференца Молнара из ослобођеног Лавова, у којем описује згоде из тог града, што су се дешавале пред заузећем и после њега.

Шетајући по улицама Лавова ударило му је у очи, да госпође носе црно-жуте оправе. Црни шешир, жута оправа са широким црним појасом, а жута сукња црно обрубљена. Поврх тога носе на преима велике ките цвећа с црно-жутим врџама. Дућани с војно-опремном робом опет су пуни наших капа, сабаља итд., које су трговци били држали сакривене по подрумима. Један трговац приповедао је, да су Руси код њега купили много аустријских капа, медаља и портене-а. Из тог се разабера, да су многи Руси своје трофеје најпросто купили.

Улаз наше војске описује Молнар овако:

У ноћи од понедељника на уторак нико, с ким сам год говорио, није спавао. Иза жестоких прогона сви су пробдили ноћ обучени те пуни наде слушали грмљавину топова. А у уторак ујутро за чудо сав је град знао, да ће за неколико сати Лавов бити слободан. У улици Лехна четворо мале деце, натрпано цвећем, трчи из града напоље. Козаци их питају куда иду, а безазлена деца одговарају да носе нашим војницима цвеће. Козаци су на то пуцали па децу, те сву четворицу тешко ранише.

У 10 сати попео се један руски часник на торањ градске већнице, те је скинуо руску заставу. У исто доба оставио је град гроф Шереметнев, последњи руски гувернер Лавова. Градскè су улице у тај час биле сасвим празне. Иза својих прозора људи гледају аутомобил бежећег гувернера. На то се неколико људи охрабрило, те пошло на улицу. До подне све је узрујано чекало.

Око подне, између 12 и 10 сата, долазе Јановском цестом два коњаника наше војске, два улана. Око њих се одмах окупило нешто света, а за трен ока сав је Лавов на улици. На стотине и стотине сиромашних жидова, који се нису могли додурати до улана, целивају њихове коње. Познати лавовски грађанин дарује сваком улану ноту од сто круна. Улани галопирају кроз град, за њима их долази све више, а напосред улазе прашне и закрвављене и пешачке чете. Људи скидају с војника пушке и телећаке, па их носе за њима. Отмени грађани се тискају у редове војника, делећи њима банкноте. Сав град кличе од радости. Одмах затим поплављују град војници 25. аустријске домобранске пуковније бр. 94 и кашовке бр. 34, који Јановском и Личаковском цестом улазе у наш Лавов.

После подне дошао је преко Гродешке малте војни заповедник генерал Бем-Ермоли. Градски већник Јановиц примио га је и поздравио. У граду самом поздравио га је свечушлишни професор Хламтац. Генерал се захвалио на поздраву, али га се болно дирнуло, што га није поздравио врли др. Ратовски, те је очито био дубоко ганут, кад је чуо, да су га Руси одвукли.

Цели град се радује, музицира, пева, а на цестама се не можеш ни кретати.

Шетајући се градом и разговарајући се са светом Ф. Молнар је забележио разне згоде. Један му је господин казао ово:

Доста смо плакали у Лавову, сад је време да се смејемо. Није претеривање него права истина, да су људи плакали. У марту, кад је капитулирао Пшемисл, плакали смо сви, кад је дошао говор на то, јер су Руси вазда нагласили, да пад Пшемисла значи конач рата и коначну победу Руса. У једној гостиони у којој се на вечер дана капитулације певала

једна туробна пољска песма, наједаред су сви бризнули у плач.

Ту сам — каже даће Молнар — и то без изнимке од свакога чуо, да су сами Руси признали, да је њихова карпатека офензива била најужаснија катастрофа за руску војску, па кад су говорили о каснијим поразима, онде је било њихово мишљење, да је карпатека битка сломила њихову снагу. Држали смо, да је било претерано проценити руске губитке у Карпатима на по милијона људи, а сада чујемо, да су сами Руси карпатеку битку означивали Ватерло-ом, где је затонуло сунце њихове ратне славе. Часници су рекли својим званцима: Карпате је сазидо враг, а само враг их може разорити. Карпати су највеће руско гробље.

Занимиво је да су руски трговци после карпатеке битке у Лавову повисили све цене, а то су у четири ока образложили тиме, да је Русија у Карпатима изгубила рат.

Из времена руског господарства Молнар прича ове две веселе згодице:

Врло забавна руска уредба била је једно време свирање гласбе на главним трговима лавовекима. Двапута на дан свирала је руска војна гласба, а то у двојакој намери. Хтело се побољшати расположење у том жалосном и опорном граду, али се ишло и за тим, да се примаме сиромашнији људи, које би Руси, док је свирала гласба, брзо похватили да раде код градеких утврда. За то би добили плаћу — у чају. То свирање гласбе није трајало дуго. Расположење у граду није кренуло на боље, већ све на горе и горе, а сиромашни људи, кад би чули гласбу већ из далека, побегли би и посакривали се, тако, да су гласбене хајке остале безуспешне.

Али су Руси били зле среће и у другим хајкама. Знали су, да још из времена прве лавовске битке има посакривених војника, који су били заробљени, али су у метежу побегли те преобучени у грађанско одело код које обитељи или у којој радионици чекали ослобођење. Потраге за њима биле су узалудне, није им се могло ући у траг. Сада, кад су наше чете ушле у град, ти су се војници јавили код својих заповедника, те молили, да им се да одора и да се уврсте у коју цуковнију.

Друга са згода десила последњих дана руског господарства. Улицама једног предграђа пошао је један одео руских војника, кад је одједаред тај одео стигао један воз градске ватрогасне чете. Војници погледали су на штропот тога воза, а угледавши ејајне кациге ватрогасаца, ускликнуо је један у големоме страху:

— Германи! Германи! — У трен ока цели је одео бацно оружје на тло, а руке у вис. Хтели су се предати ватрогасцима. Веет о тој забуни ширила се муњевитом брзином по граду, а у једној је војарни тако узрујала руско пешаштво, да је часницима једва пошло за руком успоставити ред. Сва је руска посада била тврдо уверена, да су Немци већ продрли у град.

Кеначно прича Молнар још једну карактеристичну стварчицу, с којом је пун сав Лавов:

Руски војници, сељачког порекла, већ су од почетка рата уверени, да немачки цар мери у вис три метра!

«Нар. Нов.»

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА

ОГЛАСИ

Огласи се примају у наклади ЊИВЕ Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табану овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, казиваће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива. — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.